

HRAJEME SI, POZNÁVÁME A SNAŽÍME SE CHRÁNIT SVĚT

aneb

„Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se
naučil v mateřské školce“ (R. Fulghum)

Projednán a schválen na pedagogické radě dne : 3.6.2020
Čj : 228 / 20

Účinnost je plánována na 3 roky s pravidelnou aktualizací na základě evaluační činnosti,
změn v legislativě, nových poznatků v oblasti pedagogiky ...

ÚVOD

Školní vzdělávací program (dále ŠVP) je základním dokumentem pro výchovu a vzdělávání dětí v mateřské škole Choltice, okres Pardubice. Vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV) a je zpracován podle Školského zákona ve kterém došlo ke změnám předpisů. Z tohoto důvodu bylo třeba předchozí verzi aktualizovat.

Změny se týkají:

- zákona č. 82/2015 Sb. a zákona č. 178/2016 Sb., kterými se mění zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- zákona č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2005 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a vyhlášky č. 27/2016 Sb. ze dne 21. ledna 2016, o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími.
- § 16 (16a, 16b) školského zákona, jehož účinnost je legislativou zakotveno tzv. společné vzdělávání a zahájením procesu nového způsobu podpory vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.
- § 19, 23 odst. 3 a § 26 odst. 4 této novely školského zákona byla vydána vyhláška č. 27/2016 Sb. ze dne 21. ledna 2016, o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Změny vycházejí z upraveného PVP PV, které je součástí Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání č. j. MŠMT-22405/2016 ze dne 11. srpna 2016 a materiál vydaný MŠMT Informace k předškolnímu vzdělávání dětí ve věku od 2 do 3 let v mateřské škole, které počítá se vzděláváním dětí od dvou let.

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název : Mateřská škola Choltice, okres Pardubice

Adresa : Lipoltická 245, 533 61 Choltice

Zřizovatel školy : Městys Choltice, Pardubická 78, 533 61 Choltice

Právní forma : od 1.7.1994 příspěvková organizace

Telefon : 466 972 252

IČO : 60 15 71 60

E-mail : skolka.choltice@cbox.cz

Datová schránka : h9apdzq

Součástí školy : školní jídelna MŠ Choltice

Ředitelka školy : Eva Nevolová

PRESENTACE NAŠÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

NĚCO MÁLO Z HISTORIE

Mateřská škola Choltice má svoji zajímavou historii. První paměti budovy (původní školy) jsou v závěti (ze dne 24.9.1929) gymnasiálního profesora Josefa Jelínka : „Dům č. 38 v Cholticích i s pozemky k němu náležejícími odkazují na zřízení nadace k vydržování dětské opatrovny (nikoliv mateřské školy). Proto budiž na domě nápis „Jelínkova opatrovna dětská“. Do této opatrovny, otevřené po celý den, mohou rodiče kdykoli přivést a z ní odvést děti (vyjímaje nemluvňata), aby jdouce po práci, byli o ně bez starosti. Na děti v opatrovně budou stále dozírat opatrovnice (jedna nebo více - dle potřeby) za přiměřenou odměnu, starší zkušené ženy, mající lásku k dětem. Návštěva ústavu budiž bezplatná“. Profesor Jelínek zemřel 3.10.1930 a jeho závět byla naplněna, v Cholticích vznikla „Jelínkova opatrovna dětská“.

První zmínky o „mateřské škole“ jsou z roku 1951 v záznamu jednání „za účelem udělení stavebního povolení k přístavbě a adaptaci domku čp. 38 na mateřskou školu“.

V této budově zůstala mateřská škola až do října roku 1989 – byla dvojtřídní.

Místní národní výbor v Cholticích se však rozhodl zrekonstruovat bývalou budovu základní školy, která byla v této době nevyužita a přemístit do ní stávající mateřskou školu. A tak od listopadu 1989 začala naše mateřská škola pracovat už v nově vybudovaných prostorách. Ukázalo se však, že provoz „nové MŠ“ je pro místní národní výbor finančně velmi náročný - prostory byly zbytečně velké a nevyužité, navíc voda nevyhovovala hygienickým požadavkům a musela se každodenně donášet. Postupně se začalo hledat nové - výhodnější řešení.

Po poměrně rozsáhlé rekonstrukci družiny stávající základní školy byla tedy naše školka opět přestěhována - přes léto 1996 - do budovy základní školy (prostory družiny ZŠ byly přizpůsobeny tak, aby co nejvíce vyhovovaly podmínkám pro práci mateřské školy).

Po roce 2000 bylo každý rok při zápisu do naší MŠ odmítnuto hodně dětí. Městys Choltice tedy rozhodl o rozšíření MŠ a na jaře 2010 rekonstruoval přízemí ZŠ a vybudoval zde další oddělení MŠ.

SOUČASNOST

V těchto prostorách sídlíme dodnes, jsme vesnická trojtřídní mateřská škola, oddělení jsou rozdělena podle věku.

K budově patří také školní zahrada. Trvalo několik let, než se nám podařilo sehnat finanční prostředky a vybudovat tuto důležitou součást MŠ. Nyní ale mohou děti využívat krásné a příjemné prostředí, kam velmi rády chodí.

Naše MŠ je přímo u zámecké obory, která je velkým zdrojem poznání a inspirace pro děti i učitelky. Je pravidelně – velmi často využívána k rozvoji dětí v oblasti ekologie, k citovému a estetickému vnímání dětí a k realizaci přirozeného pohybu a relaxaci.

Navíc máme k dispozici obě tělocvičny ZŠ, což k velké radosti většiny dětí pravidelně využíváme – optimální podmínky k získávání a zdokonalování pohybových dovedností, tělesné i psychické zdatnosti, samostatnosti.

Cílem naší školy jsou samostatné a zdravě sebevědomé děti, podle možností, zájmů a potřeb dětí se snažíme vytvořit dobré předpoklady pro jejich pozdější vzdělávání.

Veškeré snažení všech zaměstnanců naší školy směřuje k tomu, aby u nás každé dítě bylo maximálně šťastné a spokojené!!

Pracujeme podle nového „Rámcového programu pro předškolní vzdělávání“ a snažíme se upřednostňovat smyslové vnímání a prožitkového učení, jako základ veškerého přirozeného poznávání.

Velkou péčí věnujeme spolupráci s rodiči a jejich dobré informovanosti. Nabízíme i nadstandartní péči o jejich děti (sportovní a kulturní akce, akce pro rodiče a děti, plavecký kurz. Podle možností se snažíme zajistit logopedickou péči, výuku angličtiny a pískání na flétničky, sportovní školičku – podle zájmu rodičů)
Spolupracujeme i se ZŠ, školní družinou ZŠ a okolními mateřskými školami.

Kapacita naší MŠ : 75 dětí

Počet oddělení : 3 věkově oddělená

Kapacita školní jídelny : 90 strážníků

Provozní doba MŠ : 6.15 – 16.00 hodin

Zápis do naší MŠ : ° každý rok po dohodě s Městyssem Choltice v období od 2. do 16.května
° probíhá v souladu s platnými „Kritérii pro přijímání dětí do MŠ Choltice“
(kritéria jsou umístěna na nástěnkách MŠ a na webových stránkách)

KONCEPCE MATEŘSKÉ ŠKOLY CHOLTICE

ROZVÍJET OSOBNOST DÍTĚTE CESTOU PŘIROZENÉ VÝCHOVY TAK, ABY V ROZSAHU SVÝCH OSOBNÍCH PŘEDPOKLADŮ A MOŽNOSTÍ ZÍSKALO VĚKU PŘIMĚŘENOU FYZICKOU, PSYCHICKOU I SOCIÁLNÍ SAMOSTATNOST A ZÁKLADY KOMPETENCÍ DŮLEŽITÝCH PRO JEHO DALŠÍ ROZVOJ A UČENÍ, PRO ŽIVOT A VZDĚLÁVÁNÍ.

Každému dítěti chceme být na jeho první cestě za vzděláváním, jak rádcem, tak průvodcem. Chceme vytvářet takovou vzdělávací nabídku, která by vzbuzovala touhu po poznání, rozvíjela jeho schopnosti a talent a tím vytvořila podmínky pro další vzdělávání.

Budeme usilovat o provázanost vzdělávání se životem školy, městyse, společnosti.

HLAVNÍ DLOUHODOBÉ CÍLE :

1. Rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení :

- podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu
- systematicky rozvíjet řeč dítěte a cvičit schopnosti a dovednosti, které dítěti umožňují a usnadňují proces jeho dalšího rozvoje učení
- podporovat stále dokonalejší chápání okolního světa i dětskou radost z rozšiřujících se možností zasahovat do jeho dění, motivovat dítě k aktivnímu poznávání, povzbuzovat jeho chuť k učení, zájem poznávat nové a objevovat neznámé, porozumět věcem a jevům kolem sebe
- rozvíjet schopnost přemýšlet a rozhodovat se, rozvíjet všechna poznávací a tvůrčí schopnosti dětí, jejich fantazii, zájmy a nadání
- přispívat k elementárnímu dětskému chápání vývoje, pohybu a proměn, rozvíjet schopnost dítěte přizpůsobovat se, reagovat na změny a vyrovnávat se s nimi

2. Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost :

- poskytovat dítěti možnost poznávat takové hodnoty, jako je nedotknutelnost lidských práv, individuální svoboda, stejná hodnota a rovnost všech lidí, soucítění a solidarita se slabými a ohroženými, péče o druhé a ohled na jiné, hodnoty spojené se zdravím, životem a životním prostředím a důstojnými vztahy mezi lidmi
- v rozsahu dětských možností přispívat k předávání kulturního dědictví, jeho hodnot, tradic, jazyka a poznání
- rozvíjet schopnost komunikovat, spolupracovat, spolupodílet se na činnostech, rozhodnutích
- vést děti k sociální soudržnosti, připravovat je na život v multikulturní společnosti, k tomu, aby vnímaly různost kulturních komunit jako samozřejmost a měly porozumění pro jejich rozdílné hodnoty i pro vzájemné sblížení

3. Získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí :

- rozvíjet poznávání sebe sama, vlastních zájmů, možností a potřeb
- vytvářet příležitosti k rozvoji sebevědomí a získání zdravé sebedůvěry
- vést dítě k zájmu podílet se na společném životě a činnostech ve škole i v rodině (učit je spolupracovat, spoluodpovídat, akceptovat a tolerovat druhé)
- vést děti k poznání, že mohou svou životní situaci ovlivňovat, že může jednat svobodně, že však za to, jak se rozhodne a co udělá, odpovídá

4. Zkvalitňování připravenosti pedagogických pracovníků :

- pracovat na své osobnosti studiem odborné literatury, sledováním odborného pedagogického tisku, osobním studiem (využívat nabídek dalšího vzdělávání pedagog. pracovníků)
- využívat časopisy k obohacování své práce, při individuálním působení na dítě
- televizní vysílání a pohádky na videu využívat citlivě, výjimečně a vždy po pečlivém zvážení, nikdy ne na úkor přímé tvořivé práce s dětmi
- pracovat koncepčně a tvořivě – neúkolovat, ale pouze nabízet činnosti, zavádět nové formy a metody práce, tím vést děti k hlubokým prožitkům a k trvalému upevnování získaných poznatků, vědomostí a dovedností
- zavádění pedagogické diagnostiky u dětí problémových a s odkladem školní docházky – ve třídě předškolních dětí. Vycházet přitom z každodenní práce s dítětem, z pozorování jeho chování, jednání a projevů. Výsledky pak využívat při dalším osobnostním rozvoji dětí

5. Optimalizace a zefektivnění řídicí práce :

- hospitační činnost ředitelky na jednotlivých třídách
- kontrola ředitelky a namátkové vstupy v průběhu různých činností během dne u jednotlivých učitelek i ostatních pracovníků
- provádět kontroly plnění školního vzdělávacího plánu a přispívat k jeho plnění
- pravidelné svolávání provozních a pedagogických porad – dle plánu i podle potřeby
- předávat poznatky a zkušenosti z porad a školení – nové a pozitivní přenášet a realizovat v každodenní práci podle podmínek školy
- úzce spolupracovat s celým kolektivem školy, plnit základní úkoly na úseku CO, PO, BOZP
- přistupovat zodpovědně a pozitivně k plnění vytyčených cílů, dbát na pracovní kázeň, morálku a iniciativu, plně využívat pracovní dobu

6. Modernizace materiálně – technické základny školy :

- celkově udržovat a zlepšovat estetické prostředí v MŠ – výzdoba tříd, jídelny, šatny, chodeb
- průběžně podle potřeby obměňovat a dokupovat vybavení pro hry dětí v MŠ i venku
- průběžně doplňovat MŠ o nové pomůcky, které obohacují výchovně vzdělávací práci dětí i pedagogických pracovníků
- průběžně dokupovat a objednávat přínosné knihy pro děti a odborný tisk a literaturu do učitelské knihovny – následně potom využívat podle možností ke zkvalitnění práce
- pečovat o estetickou a hravou úroveň školní zahrady a vytvořit tak ideální prostředí pro pobyt dětí venku
- využívat kopírovací stroj na ZŠ ke zhotovení potřebných materiálů pro výchovně vzdělávací práci
- podle aktuálních potřeb a finančních možností udržovat a zdokonalovat celkovou estetickou a funkční úroveň všech vnitřních prostor MŠ
- využívat tělocvičny a ostatních prostor (školní hřiště), které nabízí ZŠ – podle potřeb dětí a daných možností

7. Prohlubování spolupráce se všemi výchovnými činiteli :

- propagovat práci školy pro širokou rodičovskou a obecnou veřejnost
  - a) vystoupení dětí u příležitosti různých oslav
  - b) přání ve veřejných institucích u příležitostí svátků roku
  - c) pravidelná aktualizace webových stránek
  - d) příležitostné články do „Choltického občasníku“

- spolupráce s blízkými MŠ – Veselí, Valy...
  - a) vzájemné návštěvy
  - b) společné výlety a kulturní akce (divadla, koncerty)
  - c) výměna cenných zkušeností a výsledků práce

- spolupráce se ZŠ v Cholticích podle vypracovaného „Plánu spolupráce MŠ a ZŠ“

- spolupráce s Městysem Choltice
  - a) každoroční příprava rozpočtu
  - b) řešení havarijních situací
  - c) zápis a přijímání dětí do MŠ – vždy v souladu s platnými „kritérii pro přijímání dětí“
  - d) určování výše školného pro MŠ a OÚ
  - e) podle potřeby návštěvy schůzek obecního zastupitelstva

- spolupráce s rodinou – snažit se rodiče „vtáhnout „do života školy“
  - a) společná schůzka na začátku školního roku (podle potřeby i další) – seznámení s náplní a problematikou práce MŠ, stravovacím režimem, počtem dětí, finančními podmínkami...
  - b) pravidelné informace a ukázky z plnění jednotlivých témat a podtémat
  - c) volný přístup do všech prostor MŠ – seznamování s prostředím, režimem dne...
  - d) společné oslavy v MŠ – podle potřeb, možností a podmínek
  - e) společné výlety – památky, kulturní akce
  - f) společné slavnostní loučení s „předškoláky“
  - g) společné posuzování školní zralosti, rozhodování o odkladu školní docházky, o návštěvě v pedagogicko-psychologické poradně
  - h) chránit soukromí rodiny a zachovávat patřičnou mlčenlivost, jednat s rodiči ohleduplně, taktně, diskrétně a s vědomím, že některé informace jsou důvěrné

- spolupráce s ostatními výchovnými činiteli
  - a) s obvodní dětskou lékařkou – nemocnost dětí, odklady školní docházky
  - b) s PPP Chrudim, Pardubice – odklady školní docházky
  - c) se ZUŠ v Přelouči – výběr „talentovaných“ dětí
  - d) s firmami nabízející didaktické hry, hračky, sportovní potřeby a ostatní materiálu pro školy
  - e) s CCVJ a NIDV – další vzdělávání pedagogických pracovníků
  - f) s ostatními institucemi podle aktuálních nabídek – např. účast na výtvarných soutěžích, další vzdělávání zaměstnanců...

PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

VĚCNÉ PODMÍNKY NAŠÍ MŠ

Naše škola nemá dostatečně velké prostory a takové prostorové uspořádání, které vyhovuje nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem dětí. Ve II. a III. oddělení chybí prostor na uchovávání započatých nebo dokončených staveb a výtvorů – důvodem je odpolední spaní (musí se udělat prostor pro lehátka). S touto situací se nedá nic udělat, protože MŠ byla přestěhována do původní školní družiny ZŠ a není možno stavebně upravit-zvětšit.

Dětský nábytek, tělocvičné nářadí, zdravotně hygienické zařízení (umývárny, toalety) vybavení pro odpočinek dětí (lůžka) jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, odpovídají počtu dětí a jsou zdravotně nezávadné a bezpečné.

Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku, je průběžně obnovováno a doplňováno a pedagogy plně využíváno. Hračky, pomůcky, náčiní a další doplňky nebo alespoň jejich podstatná část je umístěna tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení.

Výtvarný a pracovní materiál pro tvoření mají děti přístupný, kdykoliv si je žádají. Děti se samy svými výtvary podílejí na úpravě a výzdobě interiéru celé budovy, kde je mohou shlédnout i rodiče.

Na budovu mateřské školy bezprostředně navazuje zahrada, která je poměrně dobře vybavena (multifunkční sestava, zahradní domečky, pískoviště, lezecká věž, prolézačka „mašinka a strom“, dřevěné lavice a stolky – lze instalovat slunečníky). Ráz zahrady dotváří okrasné stromy a keře. V létě můžeme děti otužovat a zpříjemňovat jim pobyt na zahradě sprchováním. S otevřením 3. oddělení (od 1.9.2010) se zahradu rozšířila a účelně dovybavila. Velmi využívaná a na procházkách navštěvovaná je naše krásná zámecká obora. Dále využíváme také i obě tělocvičny ZŠ - to vše umožňuje dětem rozmanité pohybové a další aktivity.

Do budoucna bychom se chtěli zaměřit na doplňování moderních tématických a námětových pomůcek pro realizaci polytechnického vzdělávání se zaměřením na realizaci pokusů. Také průběžně doplňovat a obměňovat vybavení a hračky školní zahrady. Postupně vyměnit dlažby na chodbách MŠ – světlejší, modernější.

ŽIVOTOSPRAVA

Dětem je poskytována plnohodnotná, pestrá a vyvážená strava, je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů, děti mají k dispozici ve třídě dostatek tekutin – zajištěn pitný režim, pití dostávají ke každému jídlu a mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou vhodné intervaly. V naší MŠ nenutíme děti do jídla, ale snažíme se je přesvědčit, aby všechno alespoň ochutnaly a tak se naučily zdravým stravovacím návykům (možnost volby, metoda „tří lžiček“)

Máme stanoven pravidelný denní rytmus a řád, který je však současně natolik flexibilní, aby umožňoval organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci (aby např. rodiče mohli své děti přivádět podle svých možností, aby bylo možné reagovat

na neplánované události v životě mateřské školy apod.). Pevný řád zůstává pouze při střídání II. a III. při svačinách a obědě (i to lze po domluvě učitelky změnit)

Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku, program činností je přizpůsobován vzdělávací nabídce, aktuálnímu počasí a kvalitě ovzduší.

Děti mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale i v interiéru mateřské školy, zejména v tělocvičně ZŠ.

V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Děti do spánku nenutíme. V I. oddělení děti odpočívají (stálá ložnice) a ve II. oddělení odpočívají (rozkládají se lehátka) ve III. oddělení je podle potřeb dětí a posouzení učitelky zařazen buď odpočinek na lehátku, relaxace na polštářkách nebo náhradní program v MŠ, popř. venku. Od března už děti ve III. oddělení většinou vůbec nespí – náhradní program v MŠ i venku (spontánní a řízené aktivity).

Všichni zaměstnanci se sami snaží chovat podle zásad zdravého životního stylu a poskytovat tak dětem přirozený vzor.

Do budoucna budeme chtít udržet sponzora – firma Sady Svinčany, která zdarma dodává ovoce pro děti. Také dodržovat spotřební koš dle zásad optimálního stravování dětí a poskytovat tak dětem plnohodnotnou a vyváženou stravu

PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY

Naší snahou je, aby se děti i dospělí cítili v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně, jistě a bezpečně.

Nově přichozí děti mají možnost postupně se adaptovat na nové prostředí i situaci, zásady adaptačního období jsou rozpracovány ve TVP, cílem je šťastné dítě, které se nebojí a zůstává v MŠ bez rodičů zcela v pohodě a bez problémů.

Pedagogové respektují potřeby dětí (obecně lidské, vývojové a individuální), reagujeme na ně a napomáháme v jejich uspokojování (jednáme nenásilně, přirozeně a citlivě, snažíme se vytvořit prostředí pohody, klidu, relaxace apod.).

Děti nejsou neúměrně zatěžovány, snažíme se na ně nespěchat.

Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno. Jakékoliv projevy nerovností, podceňování a zesměšňování dětí jsou nepřijatelné.

Volnost a osobní svoboda dětí je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení, vyplývajících z nutnosti dodržovat v mateřské škole potřebný řád a učit děti pravidlům soužití. Děti si začátkem roku pravidla samy stanoví a pak se podle nich snaží chovat.

Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů. Naší snahou je, aby třída byla pro děti kamarádkým společenstvím, v němž budou rády.

Pedagogický styl, resp. způsob, jakým jsou děti vedeny, je podporující, sympatizující, projevuje se přímou, vstřícnou, empatickou a naslouchající komunikací učitelky s dětmi.

Je vyloučeno manipulování s dítětem, zbytečné organizování dětí z obavy o časové prostoje, podporování nezdravé soutěživosti dětí. Blízké celému našemu kolektivu jsou názory a postoje Jany Nováčkové a Dobromily Nevolové a Lidmily Pekařové.

Snažíme se uplatňovat pedagog. styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Vzdělávací nabídka je dítěti tematicky blízká, jemu pochopitelná, přiměřeně náročná, dítěti užitečná a prakticky využitelná, odpovídá mentalitě a potřebám dětí.

Učitelky se vyhýbají negativním slovním komentářům a podporují děti v samostatných pokusech, jsou uznalé, dostatečně oceňují a vyhodnocují konkrétní projevy a výkony dítěte a přiměřeně na ně reagují pozitivním oceněním, vyvaruje se paušálních pochval stejně jako odsudků.

Ve vztazích mezi dospělými v MŠ a mezi dětmi se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost, solidarita, vzájemná pomoc a podpora. Všichni dospělí se chovají důvěryhodně a spolehlivě.

Učitelky se cíleně a dostatečně věnují neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňují (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí).

Cílem je zdokonalování se v sebehodnocení dětí, ale i sebehodnocení zaměstnanců. Dovést každé dítě k maximální fyzické, psychické a sociální samostatnosti a naučit je základním schopnostem důležitým pro celý život.

ORGANIZACE

Režim dne je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby.

Do týdenního programu jsou pravidelně zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity – ve třídách, v tělocvičně ZŠ (hlavně předškolní děti).

Pedagogové se plně věnují dětem a jejich celkovému rozvoji ve snaze, aby děti nacházely potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí.

Při nástupu dítěte do MŠ je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim (rozpracován v TVP na odděleních).

Naší snahou je, aby poměr spontánních a řízených činností byl vždy v denním programu vyvážený, a to včetně aktivit, které mateřská škola organizuje nad rámec běžného programu.

Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat.

Veškeré činnosti jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem atp.

Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých i velkých skupinách.

Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Pokud to děti potřebují, mají možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, stejně tak i možnost soukromí při osobní hygieně apod.

Při plánování činností se snažíme vycházet z potřeb a zájmů dětí a vyhovovat individuálním vzdělávacím potřebám ale také možnostem dětí.

Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky (věcné vybavení prostředí je dostatečné a kvalitní, pomůcky jsou připravovány včas)

Není překračován počet 25 dětí ve třídě, spojování tříd je maximálně omezeno (prázdninové provozy, při vysoké nemocnosti, při odpoledních činnostech před odchodem dětí domů)

Organizace je vyhovující, cílem je zachovat ji, aby vyhovovala dětem i zaměstnancům

REŽIM DNE - I. TŘÍDA

6.15 - 7.15	společné spontánní hry dětí všech oddělení
7.15 - 9.00	spontánní hry, plnění tématických bloků, rozcvička – pohybová chvílka
9.00 - 9.15	řízené činnosti
9.15 - 9.30	dopolední svačina
9.30 - 11.30	pobyt venku
11.30 - 12.00	oběd
12.00 - 14.00	hygiena, pohádka, odpočinek, Tv chvílka
14.00 - 14.30	odpolední svačina
14.30 - 16.00	společné odpolední hry a činnosti

REŽIM DNE - II. TŘÍDA

6.15 - 7.15	společné spontánní hry dětí všech oddělení
7.15 - 9.00	spontánní hry, plnění tématických bloků, rozcvička – pohybová chvílka
9.00 - 9.15	dopolední svačina
9.15 - 9.30	řízené činnosti
9.30 - 11.30	pobyt venku
11.30 - 12.00	oběd
12.00 - 14.00	hygiena, pohádka, odpočinek, Tv chvílka
14.00 - 14.20	odpolední svačina
14.20 - 16.00	odpolední hry a činnosti (od 15.30 se spojuje 1. a 2. oddělení)

REŽIM DNE - III. TŘÍDA

6.15 - 7.15	společné spontánní hry dětí všech oddělení
7.15 - 9.00	spontánní hry, plnění tématických bloků, rozcvička – pohybová chvílka
9.00 - 9.30	řízené činnosti
9.30 - 10.00	dopolední svačina
10.00 - 12.00	pobyt venku
12.00 - 12.30	oběd
12.30 - 14.30	hygiena, pohádka, odpočinek, náhradní nespací aktivity, Tv chvílka
14.30 - 15.00	odpolední svačina
15.00 - 16.00	odpolední hry, činnosti a zájmové aktivity (od 15.00 se děti předají na 1. a 2.oddělení)

ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

- Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny.
- Je vytvořen funkční informační systém, a to jak uvnitř mateřské školy, tak navenek.
- Důležité informace jsou předávány ústně, na poradách.
- Při vedení zaměstnanců ředitelka vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance zapojuje spolupracovníky do řízení mateřské školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Podporuje a motivuje spoluúčast všech učitelek na rozhodování o zásadních otázkách školního vzdělávacího programu, plánování pedagogické práce je společné.

- Ředitelka školy vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci.
- Pedagogický sbor pracuje jako tým, snažíme se získat ke spolupráci rodiče.
- Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční, vychází z potřeb a požadavků dětí, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětné vazby.
- Ředitelka vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními členy pedagogického týmu. Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu MŠ jsou smysluplné a užitečné. Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci.
- Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, se základní školou v jejíž budově sídlí, s DPS a s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí (dětská lékařka, PPP).

Cílem je i nadále vytvářet ovzduší vzájemné důvěry a tolerance. Pozitivně motivovat a podporovat vzájemnou spolupráci všech. Snahou je udržet delší dobu stálý, fungující kolektiv.

PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

Naší snahou je, aby všechny pracovnice, které pracují v naší mateřské škole jako pedagogové, měly předepsanou odbornou kvalifikaci. Pedagogové se dále sebevzdělávají, ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně, využíváme akreditovaných nabídek vzdělávacích institucí nebo samostudium. Ředitelka podporuje a vytváří podmínky pro systematické vzdělávání všech zaměstnanců. Získané poznatky se snažíme využívat a aplikovat při další práci s dětmi.

Všichni pracovníci MŠ spolupracují na základě společných pravidel.

Snahou je organizovat služby pedagogů takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem optimální pedagogická péče a vždy zajištěna bezpečnost dětí. Při pobytu venku jsou v I. oddělení (nejmladší děti) většinou 2 učitelky, pokud je jedna, má u sebe mobilní telefon. Snažíme se jednat, chovat a pracovat profesionálním způsobem, v souladu se všemi zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

Překrývání pedagogické činnosti učitelů na jednotlivých odděleních je v rozsahu 2,5 hodiny denně.

Logopedickou péči si zajišťují rodiče sami na doporučení MŠ, ale snahou je aby vždy alespoň jedna učitelka měla kurz pro logopedické asistentky a logopedická činnost pak mohla být prováděna přímo v MŠ ve spolupráci s rodinou. Ostatní specializované služby, ke kterým nejsou pedagogové dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky (speciálními pedagogy, školními či poradenskými psychology, lékaři, rehabilitačními pracovníky aj.).

Plavecký výcvik organizujeme pravidelně- v Plavecké škole v Chrudimi a u paní Ulmové v Přelouči, jezdíme objednaným autobusem, vždy 2 učitelky. Výuku zajišťují proškolení instruktoři a v době výcviku zodpovídají za bezpečnost dětí.

Do budoucna bychom rády udržely logopedickou péči, kterou poskytuje kvalifikovaná logopedická pracovnice, která dochází do naší MŠ a 3 pátky v měsíci pracuje s rodiči a jejich dětmi. Dalším plánem je doplnit vzdělání učitelek o kurz „logopedický asistent“.

Překrývání učitelek ve třídách i nadále využívat ke zkvalitnění práce s dětmi – výtvarné činnosti, individuální diagnostika, cvičení v tělocvičně ZŠ, individuální péče dětem, které ji momentálně potřebují, diferenciací činností... Plánuje učitelka, která má ranní směnu, ta se předem domlouvá a „úkoluje“ překrývající učitelku

SPOLUÚČAST RODIČŮ

Pedagogové sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět.

Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči je naším zájmem oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat, pomáhat si. Snažíme se, aby spolupráce fungovala na základě partnerství.

Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů, vstupovat do her svých dětí. Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje – nástěnky, webové stránky, uzavřená skupina na FB

Pedagogové pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení. Domlouvají se s rodiči o společném postupu při jeho výchově a vzdělávání.

Pedagogové chrání soukromí rodiny a zachovávají diskretnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech. Jednají s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad.

Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o jejich dítě, nabízí rodičům poradenský servis i nejrůznější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

Z řad rodičů získáváme řadu sponzorů (kancelářské potřeby, odborné služby, finance...)

Koncem srpna a začátkem září bývají zahajovací schůzky rodičů s ředitelkou MŠ (srpen - noví, září – stávající rodiče) a vedoucí ŠJ, v průběhu roku mohou rodiče požádat o osobní konzultaci (učitelky, ředitelku) – problémy s dětmi, připomínky k provozu MŠ...

Spolupráce s rodiči se nám většinou daří, cílem je navazovat a podporovat úzkou spolupráci zapojováním do různých akcí – Dýňové slavnosti, vánoční tvoření, zahradní akce, aktivní pomoc při školních dlouhodobějších projektech, společné tvoření...

Vyvarovat se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad.

Presvědčit rodiče o významu závěrečných hodnotících dotazníků (zpětná vazba)

PREVENCE KRIMINALITY A SOCIOPATOLOGICKÝCH JEVŮ

Nenásilnou formou seznamujeme děti s prevencí, v průběhu roku většinou zařazujeme tuto problematiku jako téma určitého období. Společně jsme vypracovaly „Minimální preventivní protidrogový program MŠ Choltice“, ten je nedílnou součástí ŠVP

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.

1. Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami se snažíme rámcové cíle a záměry naplňovat a přizpůsobovat tak, aby to maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možnostem, aby byly vytvořeny optimální podmínky k rozvoji osobnosti.

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními se snažíme mít na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Naším úkolem není vyrovnat výkony dětí, ale vyrovnat jejich vzdělávací šance.

Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami zahrnujeme do svých vzdělávacích strategií tzv. „podpůrná opatření“, která musí být vždy v souladu s nejlepším zájmem dítěte, musí být poskytována včas, neprodleně po zjištění potřeby podpory . Děti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů :

- podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP)
- podpůrná opatření druhého až pátého stupně jsou stanovována ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte. Poskytnutí poradenské pomoci školského poradenského zařízení může nastat na základě vlastního uvážení zákonného zástupce, doporučení ředitele mateřské školy nebo OSPOD.

Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.

Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování „plánu pedagogické podpory (PLPP)“ a pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu „individuálně vzdělávacího plánu (IVP)“. PLPP zpracovává škola samostatně, IVP zpracovává škola na základě doporučení ŠPZ.

Při práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami se snažíme volit vhodné vzdělávací metody a prostředky, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňovat vysoce profesionální postoj učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí (nepedagogičtí pracovníci) .

Naší snahou je vytvořit podmínky pro jejich pozitivní přijetí. Navazujeme úzkou spoluprací s rodiči všech dětí, citlivě s nimi komunikujeme a předáváme potřebné informace.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují učitelky s dalšími odborníky a využívají služby školských poradenských zařízení.

2. Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v mateřské škole

Podpůrná opatření mají V. stupňů.

Podpůrné opatření **I. stupně** vychází z předpokladu, že žáci mají ve vzdělávání řadu drobných obtíží, které mohou mít významný dopad na průběh vzdělávání. V tomto případě vypracovává učitel **plán pedagogické podpory - PLPP**. Plán má písemnou podobu. Dříve, než škola přistoupí k jeho vypracování, posílí přímou podporu pedagoga ve výuce. Pokud je tato podpora neúčelná, vypracovává se plán PP. Před jeho písemnou podobou probíhají konzultace mezi učiteli s cílem stanovit např. metody práce, jak kontrolovat osvojené potřebné dovednosti, návyky atd. Plán zpracovává učitelka mateřské školy, na základě rozhodnutí ředitelky školy. Opatření se zpracovává bez doporučení školského poradenského zařízení a informovaného souhlasu zákonných zástupců (§ 21 školského zákona). V plánu učitelka upraví organizaci se vzdělávacím obsahem, hodnocení vzdělávání dítěte včetně různých úprav a možností zvolených metod výuky a forem práce, projedná jej s ředitelkou školy. Následně se uskuteční společná schůzka se zákonnými zástupci, kteří jsou s plánem seznámeni. Nastávající období je v duchu vzájemné spolupráce při naplňování stanovených cílů. Doba, po kterou se ověřuje správnost pedagogické strategie jsou 3 měsíce. V případě, že se po uplynutí této doby nepodařilo ovlivnit průběh vzdělávání žáka, je zákonnému zástupci doporučeno, aby navštívil školské poradenské zařízení.(nebo je může navštívit kdykoliv dle svého uvážení.)

Podpůrná opatření **II. - V. stupně** vycházejí z rozhodnutí školských poradenských zařízení.

Ředitel školy :

- zahájí poskytování podpůrných opatření 2 až 5 stupně bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a získání informovaného souhlasu zákonného zástupce.
- průběžně vyhodnocuje poskytování podpůrných opatření, nejméně však 1x ročně, v případě souvisejících okolností častěji.
- ukončí poskytování podpůrného opatření 2. až 5. stupně je-li z doporučení školského poradenského zařízení zřejmé, že podpůrná opatření 2 až 5 stupně již nejsou potřeba. V takovém případě se nevyžaduje informovaný souhlas zákonného zástupce, s ním se pouze projedná, (viz. - § 16 odst. 4 školského zákona a § 11, § 12 a § 16 vyhlášky č. 27/2016 Sb.).
- zajistí zpracování individuálně vzdělávacího plánu – IVP

Individuálně vzdělávací plán je závazným dokumentem pro zajištění speciálně vzdělávacích potřeb, je součástí dokumentace žáka ve. Jsou v něm uvedeny informace o úpravách obsahu vzdělávání žáka, časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání, o úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka a případné úpravě výstupů ze vzdělávání. Zpracován nejpozději do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce žáka. Zpracování a provádění zajišťuje ředitel školy prostřednictvím učitelek a spoluprací se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem žáka. Jsou s ním seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci a zákonní zástupci žáka, kteří tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. (§ 4 27/2016 Sb. viz. vyhlášky a zákony MŠMT).

Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu, v případě nedodržování uvedených opatření informuje, učitelka mateřské školy, o této skutečnosti ředitelku školy.

Ředitel školy určí učitele odpovědného za spolupráci se školským poradenským zařízením v souvislosti s doporučením podpůrných opatření dítěti se speciálními vzdělávacími potřebami (vyhlášky č. 27/2016 Sb.).

Další subjekty, které jsou zapojeny do výchovy a vzdělávání těchto dětí jsou :

- Pedagogicko psychologická poradna Pardubického kraje – pracoviště : Pardubice, Chrudim
- Logopedické ambulance Pardubického kraje, které poskytují :
- metodickou a odbornou podporu pro děti s vadami řeči (od 2 stupně)
- poradenskou podporu rodičům a případně i logopedickému asistentovi naší školy (supervize)
- společná setkávání všech probíhají při tripartitních schůzkách nejméně 1x za tři měsíce.

3. Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Podmínky vzdělávání musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí. Pro úspěšné vzdělávání těchto dětí je potřebné zabezpečit :

- uplatňování principu diferenciací a individualizace při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání
- realizaci všech stanovených podpůrných opatření osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající jeho věku a stupni postižení
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření
- při pobytu venku zodpovídá učitelka za 12 dětí, pokud je dítě s přiznaným podp. opatřením

4. Podmínky pro vzdělávání dětí se zdravotním znevýhodněním a postižením

Součástí naší práce je také vytváření podmínek pro vzdělávání dětí se zdravotním znevýhodněním, či postižením. Snažíme se přizpůsobit je potřebám, které vyplývají ze zdravotního oslabení dítěte nebo které jsou důsledkem jeho dlouhodobější nemoci, či které jsou dány lehčími poruchami jeho učení a chování. V případě, že vzdělávání dítěte a péče je natolik náročná zajistíme dalšího pedagoga nebo dalšího pracovníka. Dětem je poskytována nezbytná speciálně pedagogická podpora v souladu s právními předpisy (s novelou školského zákona č. 82/2015 Sb. a vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, viz. vyhlášky a zákony MŠMT).

5. Podmínky vzdělávání dětí se sociálním znevýhodněním.

Stejně přistupujeme i ke vzdělávání dětí ze znevýhodněného socio-kulturního prostředí , k dětem s oslabeným rodinným zázemím či dětem, které pocházejí z jazykově odlišného prostředí a které nemluví jazykem, v němž probíhá vzdělávání. Poskytování nezbytné speciálně pedagogické podpory je v souladu s právními předpisy (s novelou školského zákona č. 82/2015 Sb. a vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, viz. vyhlášky a zákony MŠMT).

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Rozvoj a podpora mimořádných schopností dětí mimořádně nadaných by měla být zajišťována a organizována tak, aby nebyla jednostranná a neomezila pestrost a šíři obvyklé vzdělávací nabídky. Dle potřeb a možností vytváříme obsah a podmínky (v rámci integrovaných bloků), které stimulují vzdělávací potenciál těchto dětí v různých oblastech

přizpůsobené mimořádným schopnostem dítěte a popř. doplněny nabídkou dalších aktivit podle zájmu a mimořádných schopností, či mimořádného nadání dítěte.

V případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání navazujeme spolupráci s rodiči, zastáváme názor, že každý talent by měl být rozvíjen. Pokud se u dítěte opravdu projeví mimořádné nadání v jedné, nebo více oblastech, doporučíme rodičům vyšetření dítěte ve školském poradenském zařízení. Do doby, než vyšetření proběhne a dříve než škola obdrží doporučení ke vzdělávání dítěte, vzděláváme dítě podle plánu pedagogické podpory .

Mateřská škola je povinna zajistit realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání, podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu 1 - 4 stupně. Podpory (Vyhláška č. 27/2016 Sb. dále Školský zákon).

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET

Předškolní vzdělávání lze organizovat pro děti od dvou let věku. Rámcové cíle a záměry vzdělávání, obsažené v RVP PV, jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. Je však nezbytné uvědomovat si specifika, související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte. Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují. V pohybových aktivitách je méně obratné. Proti starším dětem má výrazně méně zkušeností. Rozdíly v jednotlivých oblastech vývoje dětí tohoto věku jsou velmi výrazné.

Pro dvouleté dítě je zařazení do mateřské školy nejčastěji první sociální zkušeností mimo širší rodinu. Obvykle se projevuje silnější potřebou vazby na dospělou osobu. Poznává nové vzorce chování dospělých i vrstevníků, vymezuje si vlastní prostor, přijímá vymezené hranice a nové role. Učitel zastává velmi významnou pozici, stává se zástupcem rodiče, jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky.

Dvouleté děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. Podmínkou naší úspěšné pedagogické práce s těmito dětmi je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

1. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní období je zásadní pro utváření celoživotních návyků, respektování pravidel a norem. Ve věku dvou let je dítě zpravidla připraveno tyto aspekty rozeznávat a přijímat. Pokud se v naší mateřské škole budou vzdělávat děti mladší tří let, bude nutné zajistit kromě požadavků vymezených v kapitole „Podmínky předškolního vzdělávání“ ještě další podmínky, které reagují na vývojová specifika, individuální potřeby, zájmy a možnosti těchto dětí :

- Vybavit mateřskou školu dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti.
- Ve třídě s věkově homogenním uspořádáním pro dvouleté děti je nutné použít více zavřených, dostatečně zabezpečených skříněk k ukládání hraček a pomůcek než ve třídě s věkově heterogenním uspořádáním. Tím bude zajištěna bezpečnost dětí a předkládání přiměřeného množství podnětů pro tyto děti.

- Ve věkově heterogenní třídě budou pro zajištění bezpečnosti jiným způsobem zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.
- Prostředí bude upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku.
- Mateřskou školu vybavíme dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte.
- Šatna bude vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby.
- Zajistíme vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).
- Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.
- Dítěti bude umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.
- Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí.
- Učitelky uplatňují k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímají.
- V mateřské škole jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

Dítě ve věku od dvou do tří let má některé potřeby jiné nebo intenzivnější než děti starší. Potřebuje stálý pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla.

Péče o děti od dvou do tří let musí být organizačně a provozně zajištěna v souladu s platnými právními předpisy.

Další informace a doporučení jsou dostupné v informačním materiálu MŠMT Vzdělávání dětí od dvou do tří let v mateřské škole, který je součástí našeho ŠVP.

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM NAŠÍ MŠ

- náš ŠVP je koncipován pro všechny děti v naší MŠ, na odděleních je rozpracován do TVP
- základ našeho ŠVP je víceletý, ale podle aktuální potřeby ho upravujeme
- vzdělávací obsah jsme v naší mateřské škole uspořádaly **do 5 integrovaných bloků**, které vycházejí z přirozeného vývoje života dítěte předškolního věku, z ročních období, slavností, výročí a událostí během roku
- do 5 základních integrovaných bloků jsme společně rozdělily všechny dílčí vzdělávací cíle z RVP – z 5 vzdělávacích oblastí :
  1. biologické Dítě a jeho tělo
  2. psychologické Dítě a jeho psychika
  3. interpersonální Dítě a ten druhý
  4. sociálně-kulturní Dítě a společnost
  5. environmentální Dítě a svět
- respektujeme polohu naší MŠ – vesnice, blízkost obory, do všech integrovaných bloků je proto zapracována EVVO (environmentální vzdělávání, výchova a osvěta)
- naší snahou bylo vytvoření smysluplné soustavy, vycházející ze života dítěte a umožňující vnímání skutečnosti v přirozených souvislostech
- vzdělávání bude zasahovat celou osobnost dítěte, aby bylo možno naplňovat námi stanovené dílčí vzdělávací cíle
- z integrovaných bloků si pak učitelky na odděleních vyvozují **podtémata**, která jsou blíže rozpracovaná v TVP
- u podtémat jsou také v TVP učitelkou naplánovány „očekávané výstupy“(zastoupeno všech 5 oblastí z RVP), které jsou základem pro postupné budování klíčových kompetencí :
  1. Kompetence k učení
  2. Kompetence k řešení problémů
  3. Kompetence komunikativní
  4. Kompetence sociální a personální
  5. Kompetence činnostní a občanské
- k integrovaným blokům, podtématu a očekávaným výstupům si učitelka tvoří plán spontánních a řízených činností, které směřují k očekávaným výstupům a klíčovým kompetencím

Náplně bloků a jejich obsahu jsou ve ŠVP pouze „nastíněny“, podrobné rozpracování je v třídních vzdělávacích programech (TVP) na jednotlivých odděleních.

Také časově nejsou podtémata vymezena – záleží na skupině dětí, jejich zájmu, potřebách a přáních. Děti budou ovlivňovat program, na nich bude záležet, jak dlouho se bude s daným podtématem pracovat – časově bude upraveno opět v TVP.

Prostor budou mít i podtémata, která vzniknou jakoby „nahodile“ – reakce na potřeby a požadavky dětí, na konkrétní danou situaci (přijel cirkus, narození sourozence v rodině, návštěva filmového nebo divadelního představení – pohádky, mořská hlubina, vesmír...)

Do podtémat ve ŠVP jsme navíc začlenily i sexuální výchovu a výchovu dětí k odpovědnému jednání k přírodě a lidem – EVVO.

Snahou je, aby děti :

- si osvojily praktické dovednosti pro chování a pobyt v přírodě
- znaly z vlastní zkušenosti přírodní a kulturní hodnoty ve svém okolí, chápaly příčiny a následky jejich poškozování, rozumět jedinečnosti svého regionu a jeho potřebám
- odpovědně jednaly vůči přírodě a prostředí v každodenním životě, aktivně se účastnit ochrany životního prostředí
- projevovaly pokoru, úctu k životu ve všech jeho formách, oceňovat hodnotu a krásu přírody

Vzdělávací nabídka ŠVP

I. blok : PŘICHÁZÍME A NACHÁZÍME SE JEDEŇ V DRUHÉM

- **Já, MŠ a moji kamarádi**
- **Já a moje rodina**
- **Adaptace v MŠ, prostory, režim, pravidla, značky, bezpečné chování**

Adaptace na prostředí MŠ, poznat svoji značku, znát jména kamarádů, zaměstnanců MŠ. Osvojit si pravidla na třídách a zásady bezpečnosti. Zvládnout odloučení od rodiny. Rozvoj schopnosti a dovedností důležitých pro navozování a rozvíjení vztahů k druhým lidem, přizpůsobit se dennímu režimu.

Dílčí cíle :

- osvojení si poznatků a dovedností k podpoře zdraví, bezpečí a osobní pohody i pohody prostředí
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování...)
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- rozvoj kooperativních dovedností
- rozvoj schopností žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, rodině, ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- seznamování s místem a prostředím ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu

Okruhy činností :

- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- konstruktivní a grafické činnosti
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- prohlížení knížek
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- námětové hry a činnosti
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- aktivity podporující sblížení dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi

- oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije - rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody

Očekávané výstupy:

- děti se dokáží odloučit na určitou dobu od rodičů a blízkých, dokáží být aktivní i bez jejich opory
- navazují kontakty s dospělým, kterému jsou svěřeny do péče, překonávají stud a umí komunikovat s druhými dětmi, respektují se navzájem
- děti umí přirozeně a bez zábran navazovat a udržovat dětská přátelství
- dodržují dohodnutá pravidla vzájemného soužití v MŠ (dodržují herní pravidla, respektují potřeby jiného dítěte, dělí se)
- děti uplatňují návyky společenského chování ve styku s dospělými i dětmi (umí zdravit, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, uposlechnout pokyn)
- děti se umí začlenit do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektují se navzájem
- děti chápou, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný
- děti zvládnou bezpečně prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (MŠ, zahrada, obora a okolí)
- děti zachází s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, běžnými pracovními pomůckami
- zvládnou jednoduchou obsluhu a pracovní úkony, postarají se o hračky, pomůcky, uklidí po sobě, udržují pořádek
- děti si svojí elementární poznatky okolním prostředím, které jim jsou blízké, pro ně smysluplné a přirozené, zajímavé a pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- seznámení s místem a prostředím, kde dítě žije, vytváření pozitivního vztahu k němu
- dítě chápe, že každý má ve společenství (i rodině) svoji roli, podle které je třeba se chovat
- umí se těšit z hezkých a příjemných zážitků
- umí dodržovat daná pravidla her
- děti vyjadřují svou představivost a fantazii v estetických a tvořivých činnostech (hudebních, výtvarných) - děti se záměrně soustředí na činnost a udrží pozornost
- děti umí vědomě užívat všech smyslů, záměrně pozorovat, všimnout si
- děti prožívají radost ze zvládnutého a poznaného
- umí projevit zájem o knížky, samostatně vyhledávají informace
- děti mají povědomí a umí napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- děti zvládají běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace (chovají se bezpečně doma i na veřejnosti – ulice, hřiště, rybník, obchod, lékař apod.)

Klíčové kompetence :

1) kompetence k učení

- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

2) kompetence k řešení problémů

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

3) komunikativní kompetence

- komunikuje v běžných situacích bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

4) sociální a personální kompetence

- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečností

5) činnostní a občanské kompetence

- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

II. blok : PLANETA ZEMĚ – NÁŠ DOMOV

- **Počasí, voda, koloběh v přírodě**
- **Pravěk, dinosauři, světadíly, mořská hlubina**
- **Den Země**
- **Vliv člověka na životní prostředí**

Porozumět zákonitostem přírody, uvědomit si význam přírodního prostředí a jak ho může každý z nás ohrožovat nebo chránit . Vytvořit povědomí o různých světadílech, státech a jiných tradicích. Poznat některá zvířata se kterými se nemůžeme potkat (pravěk, mořská hlubina).

Dílčí cíle :

- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- vytváření prosociálních postojů (sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti...)
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- poznávání jiných kultur
- vytváření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Okruhy činností :

- spontánní hra
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- konstruktivní a grafické činnosti
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.
- námětové hry a činnosti
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové...)
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

Očekávané výstupy:

- děti umí dodržovat daná pravidla her
- děti rozumí a chápou, že změny jsou přirozené a samozřejmé (vše kolem se mění, vyvíjí, proměňuje a že je třeba s těmito změnami počítat
- děti umí být citlivé ve vztahu k přírodě, těší se z hezkých a příjemných zážitků
- děti umí zachytit a vyjádřit své představy a prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, pohybu, dramatizace)
- děti zachycují skutečnosti ze svého okolí pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- děti mají povědomí o přírodním prostředí, jeho dění, umí vnímat, že svět má svůj řád, který je rozmanitý, nekonečně pestrý a různorodý
- děti mají osvojené elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou jim blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jim pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- děti mají povědomí o významu životního prostředí pro člověka, uvědomují si, že způsobem, jakým se chovají ovlivňují životní prostředí i vlastní zdraví
- děti umí pomáhat a pečovat o okolní prostředí, starají se o rostliny, chrání přírodu v okolí, dbají na pořádek a čistotu, nakládají vhodným způsobem s odpadky
- děti vnímají umělecké a kulturní podněty, sledují se zájmem hudební představení a hodnotí své zážitky (řeknou co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- děti zvládají základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívají píseň, zacházejí s jednoduchými hudebními nástroji, sledují a rozlišují rytmus).
- děti mají osvojené poznatky o okolním prostředí, o planetě Zemi, o sluneční soustavě, vesmíru
- děti znají a umí pojmenovat některá pravěká zvířata, znají jejich charakteristické znaky
- děti prožívají radost ze zvládnutého a poznaného
- děti vnímají pomocí všech smyslů
- umí projevat zájem o knížky, samostatně vyhledávají informace
- děti umí ovládat koordinaci ruky a oka, zvládají jemnou motoriku
- mají povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí
- děti se záměrně soustředí na činnost a udrží pozornost
- děti umí popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- děti umí sledovat a vyprávět příběh, pohádku ve vhodně formulovaných větách
- děti se umí naučit z paměti krátké texty
- děti umí správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- umí se zaměřovat na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, nachází společné znaky, charakteristické rysy jevů, podobu, rozdíly)
- děti vyjadřují svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (hudebních, výtvarných)
- děti umí zachycovat skutečnosti ze svého okolí vyjadřují své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslení, malování, tvoření z papíru, modelování, výroba a práce s přírodním materiálem)
- děti umí samostatně vést rozhovor, naslouchat druhým, vyčkat až druhý dokončí myšlenku, sledují řečníka i obsah

Klíčové kompetence :

1) kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

2) kompetence k řešení problémů

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

3) komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

4) sociální a personální kompetence

- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

5) činnostní a občanské kompetence

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

EVVO - UVĚDOMOVÁNÍ SI A POCHOPENÍ

Počasi

Cíl : - zobecnit, že lidé a zvířata sdílejí společně životní prostředí a musí čelit stejným životním úkazům

Metody : - hry založené na představivosti dětí – „bouře, vánice, vichřice...“

Odpady

Cíl : - určit a posoudit, jak může znečištění odpadky ohrozit život v přírodě

Metoda : - hledání způsobů, jak můžeme odstranit toto nebezpečí

- třídění odpadů v přímo v MŠ – papír, sklo, plasty
- uspořádat v MŠ sběr papíru, pomerančové kůry, bylin – znát důvod
- sběr odpadků v okolí MŠ, v oboře – hodnotit a třídit

EVVO - SMĚRY, VÝCHODISKA A DŮSLEDKY

Umění dívat se

Cíl : - popisovat viditelné změny v životním prostředí

- pochopit důležitost pozorného sledování životního prostředí

- naučit se být dobrými pozorovateli, být si vědomi toho, co nás obklopuje

Metody : - pozorování známého životního prostředí (obora), vyprávění o tom, co si děti zapamatovaly

- hry na procvičování paměti : nedívej se a popiš svého kamaráda; co chybí na stole, ve třídě...

- vnímat svět zrakem, hmatem, sluchem a čichem

Ztrácející se přirozené prostředí

Cíl : - uvědomit si některé negativní důsledky rozvoje člověka na přírodní prostředí – kácení stromů, zastavění velkých ploch...

Metody : - volné vyprávění s dětmi na téma : „kde bydlí zvířátka z vykáceného lesa; kam zmizeli živočichové z místa, kde teď stojí dům a co rostliny...“

EVVO - ODPOVĚDNÉ LIDSKÉ JEDNÁNÍ

Opatrné hry

Cíl : - postupně si uvědomovat, které činnosti pomáhají nebo škodí přírodnímu prostředí

Metody : - hledání činností, které jsou pro přírodu prospěšné – vysazování stromků v lese, plánování před stavbou domů

- vymýšlení her s příznivým vlivem na okolní přírodu

- uvědomování si, které hry poškozují přírodu – poškozování rostlin, plašení zvířat, olamování kůry stromů, větví...

- pečovat o zeleň na školní zahradě a v nejbližším okolí MŠ

Voda

Cíl : - uvědomit si význam vody a její spotřebu

- umět šetřit vodou

Metody : - průběžně děti vést k šetření s vodou při mytí, splachování

- voda – základní životní potřeba – dodržování pitného režimu dětí v MŠ – význam pro zdraví

Čím zaplatí příroda za náš oběd ?

Cíl : - znát původ některých potravin

Metody : - hry „Co připravíme k obědu, ke svačině“ – jak se pěstují a vyrábí některé potraviny

- kreslení potravin k přípravě oběda, svačiny

- hodnocení potravin z hlediska zdravé výživy – ovoce, zelenina...

Otoč vypínačem pro přírodu

Cíl : - uvědomit si význam šetření elektrickou energií

Metody : - „zbytečně nesvítit“ - velmi zjednodušenou formou vysvětlovat dětem, že i plýtvání může mít negativní vliv na přírodu a životní prostředí

III. blok : RADUJEME SE Z KAŽDÉHO DNE

- Narozeniny, svátky dětí
- Čert a Mikuláš
- Advent, Vánoce, Tříkrálový čas
- Zápis do I.třídy
- Velikonoce
- Čarodějnice
- Svátek matek
- Den dětí
- Výlety, loučení s MŠ

Vytvářet základy estetického vztahu ke kultuře a umění, tradice, zvyky. Mít na třídách rituály oslav svátků a narozenin dětí. Připravovat děti na bezproblémový přestup do ZŠ.

Dílčí cíle :

- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální a neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole...)
- rozvoj interaktivních a komunikativních verbálních i neverbálních dovedností
- rozvoj společenského i estetického vkusu
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

Okruhy činností :

- spontánní hra
- hudební a hudebně pohybové činnosti
- konstruktivní a grafické činnosti
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- samostatný slovní projev na určité téma
- námětové hry a činnosti
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod)
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci

- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové...)
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivnímu naslouchání druhému
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- prohlížení a „čtení“ knížek
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost v jednání lidí)
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

Očekávané výstupy:

- děti umí sledovat a vyprávět příběh, pohádku a umí se naučit z paměti krátké texty
- děti se záměrně soustředí na činnost a udrží pozornost, vnímají a rozlišují pomocí všech smyslů
- děti umí popsat skutečnou situaci i situaci na obrázku, umí vést rozhovor, reprodukuje jednoduchá říkadla a písničky.
- umí se zaměřovat na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, charakteristické rysy jevů)
- děti chápou elementární časové pojmy (včera, dnes, zítra, ráno, večer), částečně se orientují v čase
- mají poznatky o časových pojmech (dny v týdnu, měsíce, rok apod.)
- děti se umí vyjadřovat samostatně, smysluplně tvoří myšlenky
- děti zvládají běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládají překážky, pohybují se ve skupině v různém prostředí)
- děti mají povědomí a umí napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- děti mají povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností
- děti umí vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích které to vyžadují, odmítnou se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech
- umí se těšit z hezkých a příjemných zážitků
- umí dodržovat daná pravidla her
- děti ovládají koordinaci ruky a oka, zvládají jemnou motoriku, zacházejí s drobnými nástroji, materiálem, výtvarným materiálem (barvami, nůžkami, papírem, ale i hudebními nástroji)
- děti vyjadřují svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (hudebních, výtvarných)
- děti umí zacházet se sportovním náčiním a náradím
- děti vnímají umělecké a kulturní podněty, sledují se zájmem hudební představení a hodnotí své zážitky (řeknou co bylo zajímavé, co je zaujalo).
- děti zvládají základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívají píseň, zacházejí s jednoduchými hudebními nástroji, sledují a rozlišují rytmus)
- děti se setkávají s hudebním uměním i mimo MŠ, poslechl hudebních skladeb a písní, sluchové a rytmické hry, vokální činnosti
- děti umí správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- děti umí samostatně a smysluplně vyjadřovat myšlenky a pocity ve vhodně formulovaných větách, učí se chápat slovní vtip a humor
- děti umí pomáhat a pečovat o okolní prostředí, starají se o rostliny, chrání přírodu v okolí, nakládají vhodným způsobem s odpady
- děti chápou, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný
- dodržují dohodnutá pravidla vzájemného soužití v MŠ (dodržují herní pravidla, respektují potřeby jiného dítěte, dělí se)
- děti umí správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- děti se účastní aktivit přibližujících svět kultury a umění - účast na kult. akcích - koncerty

Klíčové kompetence :

1) kompetence k učení

- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

2) kompetence k řešení problémů

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

3) komunikativní kompetence

- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

4) sociální a personální kompetence

- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

5) činnostní a občanské kompetence

- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevědomost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

IV. blok : CESTA K ČLOVĚKU

- **Lidské tělo, zdraví**
- **Každý z nás je jiný**
- **Vesnice x město**
- **Práce lidí, materiály, potraviny**
- **Dopravní výchova**

Pojmenovávat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o růstu těla, o jeho vývoji a změnách, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím. Děti poznávají svoje bydliště a jeho okolí, rozlišují město, vesnici, významná místa doma i ve světě. Znat význam práce lidí, sledovat práci dospělých, znát typické vlastnosti pracovních činností, vytvářet jednoduché poznatky o práci členů rodiny. Umět poznat a pojmenovat základní materiály (třídění ve třídách) a potraviny – využívat všechny smysly. Praktické užívání technických přístrojů dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává. Konkrétní operace, pokusy s materiálem (třídění, porovnávání, uspořádání, odhad).

Vytvářet základní povědomí o dopravě – poznat a pojmenovat dopravní prostředky. Osvojení si dovedností důležitých k ochraně zdraví, bezpečí.

Dílčí cíle :

- uvědomění si vlastního těla
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- vytváření zdravých životních návyků a postojů, jako základ zdravého životního stylu
- získávání schopností záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytváření podvědomí o mezilidských a morálních hodnotách
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jeho rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- pochopit ,že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

Okruhy činností :

- spontánní hra
- konstruktivní a grafické činnosti
- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků

- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- samostatný slovní projev na určité téma
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové...)
- cvičení v projevoování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

Očekávané výstupy:

- děti vnímají a rozlišují pomocí smyslů – hmatem a zrakem. Rozlišují tvary předmětů a jiné specifické znaky
- děti chápou, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný
- děti umí vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích které to vyžadují, odmítnou se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech
- děti ovládají jemnou motoriku, koordinaci ruky a oka, umí zacházet s předměty denní potřeby
- děti umí správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- děti umí pojmenovat většinu toho, čím jsou obklopeny
- děti znají a umí pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních)
- děti mají povědomí o těle, jeho vývoji (od narození, růstu a jeho proměnách)
- děti znají základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišují, co prospívá zdraví a co mu škodí, chovají se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí, pohodu svou i druhých
- děti mají povědomí o významu péče o čistotu a zdraví a o významu zdravé výživy a aktivního pohybu
- mají povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem.- hasiči, policie, záchranná služba0..)
- děti umí uplatňovat základní hygienické návyky a zdravotní návyky
- děti zvládají běžné jednoduché praktické situace (v obchodě, u lékaře)
- děti zvládají běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace (chovají se bezpečně doma i na veřejnosti – ulice, hřiště, rybník, obchod, lékař apod.).
- děti umí popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- děti mají povědomí a poznatky o obci a jeho bezprostředním okolí (nejbližší města, známé řeky, zajímavosti)
- děti umí sledovat a vyprávět příběh, pohádku a naučit se krátké texty
- děti se zaměřují na to, co je z poznávacího hlediska důležité, odhalují podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházejí společné znaky, podobu, rozdíl, char. rysy jevů a vzájemnou souvislost
- děti si uvědomují nebezpečí, se kterým se mohou ve svém okolí setkat (silnice)
- děti se snaží zaměřovat na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalují podstatné znak, nachází společné znaky, podobu, rozdíly)
- děti umí pomáhat a pečovat o okolní prostředí, starají se o rostliny, chrání přírodu v okolí, nakládají vhodným způsobem s odpadky
- děti umí vědomě vnímat, rozlišovat a užívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat a všimnout si nového (zrakově rozlišovat tvar, čichem rozlišovat vůni, rozlišovat chuť, vnímají hmatem)
- děti vnímají, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, apod.)
- děti zvládají jednoduché pracovní úkony, práce na zahradě a dalších přiměřených praktických dovedností
- děti umí zacházet se sportovním náčiním a náradím
- děti vnímají umělecké a kulturní podněty, sledují se zájmem hudební představení a hodnotí své zážitky (řeknou co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- děti zvládají základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívají píseň, zacházejí s jednoduchými hudebními nástroji, sledují a rozlišují rytmus)

Klíčové kompetence :

1) kompetence k učení

soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

2) kompetence k řešení problémů

řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost

užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

3) komunikativní kompetence

ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou

ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

4) sociální a personální kompetence

si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout

je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

5) činnostní a občanské kompetence

dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých

se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění

chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

EVVO - HOSPODAŘENÍ A OCHRANA

Práce v divočině

Cíl : - pojmenovat a popsat některá povolání, která souvisejí s prací v divočině

Metody : - vyprávění o zaměstnání lidí, rodičů, kde by chtěly jednou pracovat děti

- hledat povolání, která mají vztah k přírodě
- pantomimické vyjádření – hra „Na řemesla“
- sběr kaštanů a žaludů – odevzdání do lesovny – zdroj obživy pro zvířata v zimě

Lovec

Cíl : - popsat své pocity týkající se lovu

- udělat si svůj úsudek o vhodnosti lovu

Metody : - najít a seznámit děti s příběhem tematiky lovu

- seznámení s prací lesníka, oborníka

EVVO - ROZMANITOSTI HODNOT ŽIVOTA V PŘÍRODĚ

Ušijte si kabát

Cíl : - pochopit, že zdrojem pro získání materiálu pro šití oděvů v minulosti i současnosti jsou rostliny a živočichové

Metody : - vyrábění kabátů s použitím různých materiálů – len, vlna, kožešiny, kůže

EVVO - ODPOVĚDNÉ LIDSKÉ JEDNÁNÍ

Čím zaplatí příroda za náš oběd ?

Cíl : - znát původ některých potravin

Metody : - hry „Co připravíme k obědu, ke svačině“ – jak se pěstují a vyrábí některé potraviny

- kreslení potravin k přípravě oběda, svačiny
- hodnocení potravin z hlediska zdravé výživy – ovoce, zelenina...

SEXUÁLNÍ VÝCHOVA

a) Znáám lidské tělo, umím vše správně pojmenovat, znám základní funkce

b) Víím, v čem se liší chlapci a děvčata, ženy a muži

c) Mááme se rádi

d) Víím, co je soukromí a stud

e) Mé tělo patří jen mně

f) Svě tělo musím udržovat v čistotě a zdraví

g) Moje tělo se bude měnit, porostu a jednou budu dospělý

h) Víím, jak jsem se narodil

ch) Smyslové vnímání

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROTIDROGOVÝ PROGRAM

V průběhu celého školního roku se zaměříme :

- využívat nových poznatků ze seminářů a školení ve výchovné práci
- rozšiřovat výchovu dětí v oblasti zdravého životního stylu, zaměřit se více na citovou a estetickou výchovu dětí
- nezapomínat na oblast prevence zneužívání dětí, v případě nutnosti okamžitě řešit s rodiči a příslušnými orgány
- více se věnovat úkolům z oblasti sexuální výchovy, přizpůsobit věkovým a individuálním zvláštnostem, v plné výši využívat vhodné aktuální situace
- věnovat zvýšenou pozornost dětem se zdravot. a sociálními riziky a dětem hendikepovaným
- formovat odmítavé postoje dětí k některým jevům a návykovým látkám
- učit děti zvládat konflikty a řešit problémy

- nabízet dětem pozitivní alternativy chování a jednání – v MŠ i v rodině
- posilovat osobní odpovědnost dětí za své zdraví, uvědomovat si nebezpečí poranění
- zdůrazňovat důležitost celkové atmosféry, jistoty, zázemí, pocitu vzájemné důvěry a komunikace v rodině
- důležitost rovnoměrného zajištění všech potřeb dítěte (ne pouze materiálních) – v MŠ i v rodině
- posilování vztahů . dítě-dítě, dítě-rodiče, dítě-učitel

Využívat literaturu :

- Dagmar Nováková : Panenka Jablenka a kluk Viktor
- Jacques Breuil : Filipova dobrodružství , Filipova další dobrodružství
- Maria Molicka : Příběhy, které léčí
- Pracovní sešit : Zdravá školka
- Knihy nakladatelství ROTAG : Děti v dopravním provozu, Děti a slušné chování, Děti a hry, Děti a zdraví

Spolu s dětmi budeme poznávat, získávat poznatky a učit se porozumět :

1. LIDSKÉ TĚLO, ZDRAVOVĚDA :

- učit se rozumět základním funkcím lidského těla a jeho potřebám, včetně rozlišování různých dotyků – mám rád sám sebe, nebudu ubližovat sobě ani jiným
  - možné úrazy, odpovědnost dětí za své zdraví a zdraví jiných při různých akcích a činnostech
  - osvojování správných návyků : hygiena, vyvážený biorytmus, zdravá výživa, dostatek pohybu, spánku, správné dýchání...
  - vytvářet povědomí, že nevhodným chováním se zdraví může poškodit, naučit se říci „ne!“
- Využívat budeme : námětové a didaktické hry, hrací koutky, pohádky, příběhy

2. DROGY A NÁVYKOVÉ LÁTKY :

- projekt „Já už kouřit nebudu“
- projekt „Panenka Jablenka a kluk Viktor“
- „Filip na zlověstném ostrově“ – pan Alkoholín, Drogér, Tabákoví bandité
- nácvik nezbytného „ne“

Využívat budeme : námětové a didaktické hry, hrací koutky, pohádky, příběhy, rozhovory nad obrázky, nácvik řešení situací...

3. VÝCHOVA K OBRANNÝM NÁVYKŮM V PŘÍPADĚ OHROŽENÍ :

- vědět, že není dobré ochutnávat vše, co roste v přírodě, co nám někdo nabídne
- umět si udržovat odstup od neznámých lidí, nejt do cizího auta, bytu , neotvírat nikomu cizímu dveře bytu
- učit se děti chovat v situacích, kde se prosazují názory silou, nadřazeností a ponižováním (šikana)
- vést děti k tomu, aby věděly, že mohou bez následků v určitých kritických situacích porušit některá pravidla, jsou-li ohroženy cizím člověkem, zvířetem (křičet, uhodit, volat o pomoc)
- učit děti vyhodnocovat nestandardní situace (dobro-zlo, bezpečí-nebezpečí)

Využívat budeme : hry typu : „Nikom to neříkej a pojď, něco ti ukážu, něco ti dám; když ti nabízím, vezmi si a ochutnej...“, práce s telefonem – přivolání lékaře, policie, námětové a didaktické hry, řešení problémových situací : „Co by se stalo, kdyby...?“

V. blok : HLEDÁME A POZNÁVÁME RADOSTI V PŘÍRODĚ

- **Příroda kolem nás**
- **Stromy, keře**
- **Jaro – znaky, počasí, kytky, sluníčko**
- **Léto – znaky, louka, hmyz**
- **Podzim – znaky, na zahradě, ve volné přírodě, přírodniny, draci**
- **Zima – znaky, oblečení, zimní radovánky**
- **Zvířata – domácí (mláďata), na poli, v lese, u vody, v ZOO, ptáci**

Osvojit si jednoduché poznatky o světě a životě, vytvořit povědomí o přírodním prostředí a přírodních jevech, o rozmanitosti vývoje a neustálých proměnách, umět charakterizovat roční období.

Poznat a pojmenovat zvířata z různého prostředí, seznamovat se s jejich základními vlastnostmi a užitkem.

Dílčí cíle :

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky, ovládnutí pohybového aparátu tělesných funkcí
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání
- poznávání pravidel společného soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí v němž dítě žije
- vytváření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře, umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- pochopit, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

Okruhy činností :

- spontánní hra
- konstruktivní a grafické činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků,

- příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
  - poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
  - vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
  - námětové hry a činnosti
  - přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
  - řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
  - cvičení organizačních dovedností
  - estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové...)
  - běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
  - tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
  - receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
  - setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
  - pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
  - ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry)
  - smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
  - hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
  - přednes, recitace, dramatizace a zpěv
  - praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
  - činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné

Očekávané výstupy:

- děti umí pojmenovat většinu toho, čím jsou obklopeny
- děti se záměrně soustředí na činnost a udrží pozornost
- děti umí vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- děti mají povědomí o zimních sportech
- děti mají povědomí o zákonitostech jednotlivých ročních období
- děti mají povědomí o širším přírodním, společenském, věcném i kulturním prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností, vnímají, že svět má svůj řád, je rozmanitý, nekonečně pestrý a různorodý
- děti mají povědomí o významu životního prostředí pro člověka, uvědomují si, že způsobem, jakým se chovají, ovlivňují životní prostředí i vlastní zdraví
- děti pomáhají a pečují o okolní životní prostředí, chrání přírodu v okolí (živé tvory-zvířata a ptáky), starají se o rostliny
- děti si všímají změn a dění v nejbližším okolí
- děti rozumí a chápou, že změny jsou přirozené a samozřejmé (vše kolem se mění, vyvíjí, proměňuje a že je třeba s těmito změnami počítat)
- děti umí být citlivé ve vztahu k přírodě, těší se z hezkých a příjemných zážitků

- děti umí zachytit a vyjádřit své představy a prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, pohybu, dramatizace)
- zachycují skutečnosti ze svého okolí pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslení, malování, tvoření z papíru, modelování, výroba a práce s přírodním materiálem)
- děti umí popsat skutečnou situaci i situaci na obrázku, umí vést rozhovor, reprodukují jednoduchá říkadla a písně
- děti vnímají umělecké a kulturní podněty, sledují se zájmem hudební představení a hodnotí své zážitky (řeknou co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- děti zvládají základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívají píseň, zacházejí s jednoduchými hudebními nástroji, sledují a rozlišují rytmus)
- děti umí charakterizovat roční období, základní podmínky pro život rostlin
- děti umí pojmenovat a poznat některé jarní květiny
- děti umí poznat a pojmenovat některé druhy ptactva, umí popsat charakteristické znaky ptáčích figur
- děti znají a umí pojmenovat některá exotická zvířata, znají jejich charakteristické znaky
- děti zvládnou poznat a pojmenovat některé kvetoucí stromy a keře, mají povědomí o základních podmínkách, které potřebují rostliny k růstu
  - děti umí pojmenovat jednotlivé části stromů a znají jejich základní funkce
- děti znají a umí pojmenovat některá domácí zvířata, mají povědomí o jejich významu a užítku
- děti mají povědomí o struktuře zvířecích figur a umí je zachytit různými technikami
- děti poznají a pojmenují některé druhy hmyzu, mají povědomí o jeho významu a užítku
- děti zvládají jednoduché pracovní úkony, úklidové práce na zahradě
- děti zvládají základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, koordinují lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladí pohyb s hudbou
- děti se snaží zaměřovat na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalují podstatné znaky, nachází společné znaky, podobu, rozdíly)
- děti umí správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- děti umí samostatně a smysluplně vyjadřovat myšlenky a pocity ve vhodně formulovaných větách

Klíčové kompetence :

1) kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

2) kompetence k řešení problémů

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

3) komunikativní kompetence

- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

4) sociální a personální kompetence

- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

5) činnostní a občanské kompetence

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

EVVO - UVĚDOMOVÁNÍ SI A POCHOPENÍ

Co je divoké

Cíl : - rozlišovat mezi domácími a divokými zvířaty

- poznat, že život v přírodě se vyskytuje v různých formách
- určit jednoduché základní životní potřeby člověka a zvířat – zobecnit, že jsou podobné

Metody : - vyhledávání a posuzování obrázků divokých a domácích zvířat – tvoření koláží

- práce s obrázky zvířat – dávat je kam patří – na oblohu, do lesa, do vody
- napodobování domácích a divokých zvířat
- posuzování zvířat i jako vhodné nebo nevhodné zvířecí kamarády
- pozorování v přírodě, při vycházkách, v oboře

Zářivé barvy

Cíl : -zobecnit, že v přírodě se vyskytuje široká paleta barev, forem a tvarů

Metody : - vytváření barevných modelů zvířat

- pozorování na obrázcích i v přírodě
- zachytit např. výtvarně „barvy přírody“ – barvy rostlin, skal, půdy, zvířat...

Všude žijí živočichové

Cíl : - poznat, že lidé a zvířata sdílejí spolu životní prostředí

- poznat, že zvířata jsou přítomna všude na zeměkouli
- uvědomit si, že lidé nemají výlučné právo na využívání životního prostředí
- uvědomit si, že život v přírodě může být všude kolem nás, i když jej právě nevidíme ani neslyšíme

Metody : - pozorování a popisování života zvířat – na obrázcích, ve svém okolí

- práce s časopisy, knihami, encyklopediemi – život v přírodě ze všech koutů planety
- vymýšlet názvy neznámých cizokrajných zvířat na obrázcích

Základní životní potřeby

Cíl : - srovnávání podobností a rozdílů základních životních potřeb u rostlin, zvířat a člověka

- určování základních životních potřeb, které jsou společné pro člověka a zvířata

1. voda
2. útulek
3. prostor
4. potrava
5. sluneční světlo
6. vzduch

Metody : - vyprávění, pozorování, posuzování životních potřeb

- řešení problémových situací : „Co by se stalo, kdyby...“

Všichni potřebují domov

Cíl : - uvědomit si, že člověk a zvířata mají stejnou potřebu mít domov

Metody . - srovnávání podobností a odlišností nad obrázky, v přírodě

- výtvarné zachycení obrázku domova, srovnávání potřeb lidí s potřebami živočichů
- vytvoření útulku zvířete pomocí materiálů nalezených v přírodě
- hledání v přírodě „zvířecích domů“ – nevyrušovat zvířata a nepoškozovat příbytky
- určování materiálů a technik, které jsou používány při stavbě útulků

Stopy

Cíl : - rozpoznat a určit stopy běžných zvířat

Metody : - ukazovat dětem skutečné stopy zvířat

- vyrábění sádrových odlitků stop zvířat

Zrození nového života

Cíl : - uvědomit si důležitost probouzení nejenom přírody, ale i líhnutí a narození mláďat

Metody : pozorování : - samičky málo jasné – ochrana při hnízdění

- samečkové – výrazné – upoutávání pozornosti, rituály při páření

vyprávění na základě pozorování a zážitků (z vycházek, z rodiny...)

EVVO - ROZMANITOSTI HODNOT ŽIVOTA V PŘÍRODĚ

Inspirativní hodnota přírody

Cíl : - uvědomovat si, že život v přírodě je velkou inspirací pro umění – hudba, výtvarné umění, tanec, poezie, próza, divadlo, pantomima ...

Metody : - seznamování s bajkami, příběhy a pohádkami se zvířecím hrdinou

- poznávání písniček, které mají vztah k životnímu prostředí

- vymýšlení hádanek, rýmů, říkadel...

- výroba draků a jejich pouštění

EKOLOGICKÉ ZÁKONITOSTI

Grafy zvířat

Cíl : - poznávání a určování základních forem života – les, louka, rybník – přizpůsobit podmínkám okolí MŠ (obora)

Metoda : - pozorování na vycházkách

- vyprávění nad obrázky

- vytváření skupin obrázků zvířat z různých biotopů

Hry v mlázi

Cíl : - zobecnit, že všichni živočichové se přizpůsobují, aby přežili

- pochopení důležitosti přizpůsobení se zvířete

Metody : - uvádět příklady přizpůsobení se zvířat :

1. zajíc v zimě – bílá srst

2. chameleon

3. koloušek – skvrnitá srst – podobný lesní půdě

4. přizpůsobení ptáků : pelikán – zobák s vakem – může držet ryby

datel – špičatý zobák - lámání a zkoušení kůry stromů

- hledání zdroje potravy - hmyzu

sokol – zakřivený zobák – trhání potravy

jestřáb, orel – silné drápy – pevné uchopení potravy

kachna – plovací blány – chůze v blátě

5. zbarvení : samičky málo jasné – ochrana při hnízdění

samečkové – výrazné – upoutávání pozornosti, rituály při páření

Manévry

Cíl : - pochopit vztah dravec x kořist, jeho význam pro růst populace divočiny

Metody : - různé varianty hry na schovávanou, např. „dravec a kořist“

- poznávat zvířata, která jsou dravci a která kořistí – na obrázcích, v přírodě

Terárium

Cíl : - poznávat ochranné zbarvení – příklad přizpůsobení se zvířete

Metody : - pozorování volně žijících zvířat a jejich techniky maskování

- přinést do třídy terárium s živočichem, který má ochranné zbarvení –luční kobylika,

žížala, rosnička – pozorování – návrat do jeho přirozeného prostředí spolu s dětmi

ZOO

Cíl : - dokázat popsat problémy zvířete přemístěného z jeho přirozeného prostředí do zajetí

Metody : - nad obrázky diskutovat o problémech, kterým musí čelit zvířata v zajetí

- výlet do ZOO – porovnávat prostředí v zajetí s jejich přirozeným prostředím

- vyprávění o zodpovědnosti lidí při uspokojování potřeb zvířat v zajetí

EVVO - SMĚRY, VÝCHODISKA A DŮSLEDKY

Příliš blízko dokonalému pohodlí

Cíl : - uvědomit si negativní důsledky přelidnění pro člověka a pro zvířata

Metody : - děti experimentují s fyzickými vzdálenostmi, popisují svoje pocity, hodnotí úroveň pohodlí

- pozorování a vyprávění o tom, jak se chovají zvířata, když se člověk nebo skupina lidí příliš přibližují – uletí, cení zuby, stočí se do klubíčka, syčí, vrčí, štěkají...
- trénovat způsoby chování = předcházení negativním důsledkům

EVVO - LIDÉ, KULTURA A PŘÍRODA

První dojmy

Cíl : - naučit se rozlišovat mezi reakcemi na zvíře založenými na mýtu

- rozpoznat přínos zvířete, kterých se člověk většinou bojí

Metody : - prohlížení obrázků a reakce dětí na ně – pavouk, netopýr, vlk, hadi

- vyprávění příběhů o něčí reakci na obávaná zvířata
- vysvětlit dětem, že i tato zvířata mají význam pro životní prostředí
- vyhledávání a prohlížení těchto zvířat na obrázcích v knihách, pohádkách, kreslených seriálech...

Filmy o zvířatech

Cíl : - rozlišovat reálné a nereálné zobrazení zvířat v kreslených filmech

- posuzovat správné a nesprávné chování jako následek sledování kreslených filmů
- naučit děti správnému přístupu ke zvířatům

Metody : - práce s knihami, časopisy, obrázkovými seriály

- sledování kreslených filmů, příběhů v televizi, povídání si o shlédnutém
Medvědi
Jen počkej zajíci
O chytré kmotře lišce...

Při plnění všech integrovaných bloků budeme využívat výtvarné (modelování, kreslení, malování...), pracovní (stříhání, trhání, lepení, konstruování...), hudební (tanec, zpěv, doprovodné činnosti...), tělesné (běh, skok, hod, lezení, házení, chytání...), literární (četba, poezie, próza, reprodukce, dramatizace...) činnosti a jimi se budeme snažit plnit stanovené cíle a dosáhnout kompetencí potřebných pro další rozvoj našich dětí.

K získání poznatků využíváme hlavně tyto metody a formy vzdělávací práce :

- hra - spontánní i řízená
- přímé pozorování
- prožitkové učení – znaky prožitkového učení jsou uvedeny na „Hodnotícím listu“
- vnější motivace dítěte – pomůckami, poznáváním
- vnitřní motivace dítěte – jeho zájem, spontánní nadšení a reakce

To vše ve vstřícném, příjemném a estetickém prostředí.

DOPLŇUJÍCÍ PROGRAMY, AKTIVITY

Plavecký výcvik v Chrudimi

Každý rok většinou od září do prosince, v dopoledních hodinách, 1 x týdně. Rodiče hradí v plné výši cenu lekcí i dopravy. Přednost mají děti III. a II. oddělení, v případě malého zájmu se skupina doplní dětmi z I. oddělení.

Plavecký výcvik v Přelouči

Každý rok většinou od září do prosince, v dopoledních hodinách, 1 x týdně. Rodiče hradí v plné výši cenu lekcí i dopravy. Přednost mají děti III. a II. oddělení, v případě malého zájmu se skupina doplní dětmi z I. oddělení.

Výuka anglického jazyka

Pokud je rodičům nabídnuta, pak vždy v čase po odpolední svačině 1 x týdně. Rodiče hradí výuku přímo lektorce podle předem nastavené ceny a s rodiči je sepsána dohoda o vyzvedávání jejich dítěte lektorkou.

Logopedická prevence

V rámci pravidelných logopedických chviliek, dle plánu MŠ. Naší snahou je získat pro naši MŠ klinického logopeda, který by pravidelně dojížděl a přímo v naší MŠ by pracoval s rodinami, které by měly zájem o tuto službu.

Pedagogické pracovnice, které mají kurz pro logopedické asistentky budou vést logopedickou prevenci - podle potřeb dětí, většinou předškoláků, tato služba je zdarma a je na žádost rodičů. Časově není předem vymezeno.

Veselé písání

Podle zájmu rodičů, převážně předškolní děti. Výuka probíhá 1 x týdně v určitý den, trvá asi 20-30 min v průběhu dopoledních činností. Je zdarma.

Sportovní školička

Každý rok většinou od září do listopadu (10 lekcí – 45 minut), v dopoledních hodinách, 1 x týdně, pod vedením odborných lektorů. Rodiče hradí cenu v plné výši (VZP pojišťovna proplácí v plné výši). Přednost mají děti III. a II. oddělení, v případě malého zájmu se skupina doplní dětmi z I. oddělení.

Solná jeskyně BIRDIE v Pardubicích

Každý rok většinou od září do prosince, v dopoledních hodinách, 1 x týdně. Rodiče hradí v plné výši cenu lekcí i dopravy. Přednost mají děti I. oddělení, v případě malého zájmu se skupina doplní dětmi z ostatních oddělení.

EVALUAČNÍ ČINNOSTI V MŠ

- kontrola, monitorování, vyhodnocování, které zahrnuje všechny stránky chodu naší MŠ
- naší snahou bude aby byla smysluplná, užitečná a poskytovala nám zpětnou vazbu (z výsledků evaluace jsou vyvozovány závěry pro naši další práci)

Cíl evaluace :

- ověřování, zlepšování a optimalizování kvality veškerých činností včetně podmínek naší MŠ

Právní vymezení :

- Zákon č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška MŠMT ČR č. 15/2005 a Vyhlášky č. 225/2009 ve znění pozdějších předpisů

Oblasti vlastního hodnocení :

ŠVP :

- sledování a vyhodnocení funkčnosti školního vzdělávacího programu – ŠVP
- průběžné porovnávání a vyhodnocení ŠVP vzhledem k požadavkům RVP
- koncepční záměr – osobitost ŠVP, vlastní myšlenka, srozumitelnost cílů...
- vhodnost vzhledem k podmínkám
- formální a obsahové zpracování
- otevřenost ŠVP

TVP :

- průběžné vyhodnocování a zpracování třídního vzdělávacího programu – TVP a jejich funkčnosti, porovnávání s požadavky ŠVP, optimalizace
- pojetí a zpracování

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA - INTEGROVANÉ BLOKY :

- vhodnost, provázanost, promyšlenost
- nabídka činností směřuje k plnění cílů a očekávaných kompetencí
- způsob plánování a zprostředkování dětem
- vyhodnocování naplňování cílů bloků

Všechny činnosti, které jsou součástí integrovaného bloku vyhodnocujeme průběžně během realizace, dále po ukončení a vyvozujeme závěry pro další práci – tvorbu dalších projektů navazujících v průběhu školního roku, ale i v dalších letech.

ZAMĚSTNANCI :

- sledování a hodnocení kvality práce provozních zaměstnanců (průběžně – vycházet z prac. náplní – osobní jednání, v případě závažného problému - zápis)
- sledování a hodnocení kvality práce pedagogických zaměstnanců školy - metody a formy práce , plnění cílů, očekávaných kompetencí...
- pokud bude zájmový kroužek, sledovat a hodnotit kvalitu práce (pololetní a závěrečný zápis)
- kontroly dodržování vnitřních norem školy, pracovního a organizačního řádu školy a plnění pracovních náplní jednotlivých zaměstnanců - průběžně
- kontroly vedení třídní a jiné svěřené dokumentace - průběžně
- hodnocení dalšího vzdělávání ped.pracovníků – na závěrečné ped. radě (jaké bylo, jak jsme ho využily, jaké další je potřeba pro naši MŠ)

DĚTI :

- hodnocení individuálních výsledků dětí - individuální pedagogická a speciálně pedagogická diagnostika
- celkové prospívání a spokojenost dětí
- podchycení dětí nadaných a dětí s OŠD (IVP)

PRŮBĚH VZDĚLÁVÁNÍ :

- naplňování TVP, cílů
- využívání prožitkového a kooperativního učení
- metody a formy práce – hodnocení přímé vzdělávací činnosti pedagogů

VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ :

- vzdělávací pokroky s ohledem na individuální potřeby a možnosti dítěte
- naplňování cílů ŠVP v souvislosti s hodnocením individuálních pokroků dětí, vzdělávacího přínosu u dětí
- průběžná kontrola realizace hodnocení dětí a vedení diagnostických záznamů, jejich zpětné využití – řešení problematiky na pedagogických radách

PODMÍNKY :

- průběžné sledování a hodnocení respektování podmínek :

MATERIÁLNÍ :

- prostory a vybavení z hlediska vzdělávání, bezpečnosti a hygieny ; podíl dětí na výzdobě MŠ ; vybavení školní zahrady

PSYCHOSOCIÁLNÍ :

- atmosféra školy ; vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost ; kvalita komunikace ; přístup k dětem – respektování potřeb ; adaptace a rovnocenné postavení dětí ; aktivní spoluúčast a samostatné rozhodování dětí ; podpora dětí v samostatných pokusech, uznanost a přiměřená reakce ; volnost a osobní svoboda dětí vyvážená nezbytným omezením

ORGANIZAČNÍ :

- organizaci práce – poměr spontánních a řízených činností ; dostatek času pro hru ; počty dětí ; adaptační režim ; respektování osobního soukromí dětí ; denní program ; potřebné zázemí, klid, bezpečí a soukromí

PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ :

- kompetence pracovníků – pedagogické, metodické, etické ; předepsaná odborná kvalifikace ; vzdělávání a samostudium ; služby pedagogů

ŽIVOTOSPRAVA:

- stravování v MŠ – kvalita ; spánek ; pobyt venku ; režim dne v jednotlivých odděleních ; respektování individuálních potřeb dětí ; poskytování vzoru dospělých při dodržování zásad zdravého životního stylu

SPOLUPRÁCE S RODIČI :

- spolupráce školy s rodinou, s ostatními institucemi a odborníky ; soulad nabídky aktivit školy s představou rodičů ; důvěra mezi pedagogy a rodiči ; respektování rodiny a jejího soukromí ; možnost rodičů podílet se na dění v MŠ ; informovanost rodičů a poradenský servis ; zájem rodičů o ŠVP ; zájem a účast rodičů na akcích pořádaných školou

ŘÍZENÍ :

- týmová spolupráce a plánování ; informovanost ; jasné vymezení povinností, pravomocí a úkolů všech zaměstnanců ; důvěra, tolerance a respektování názorů druhých ; vyhodnocování práce a spolupráce ; funkčnost plánování s využitím předchozí analýzy a zpětné vazby ; smysluplnost a užitečnost evaluační činnosti s vyvozením závěrů pro další práci

Závěry vlastního hodnocení :

- nasbíraná data a informace probereme společně na pedagogické radě a provedeme závěrečné hodnocení – ředitelka MŠ pak vypracuje souhrnné písemné hodnocení
- a) 1 x za rok „Hodnocení TVP za daný školní rok“ – zodp. pedagog. pracovnice a ředitelka
- b) 1 x za 2 roky „Hodnocení ŠVP“ – zodpovídají pedagogické pracovnice a ředitelka
- c) „Hodnocení školního roku – nahrazuje od roku 2012 „Výroční zpráva MŠ“ podle Vyhlášky č.15/2005 a Vyhlášky č.225/2009 (odpadla zákonná povinnost zpracovávat Výroční zprávy

OBLAST (co)	METODY (jak)	ČETNOST (kdy)	ODPOVĚDNOST (kdo)
ŠVP	rozhovor, diskuse, pedagog.rada (sebe)hodnocení, analýza	1 x za rok 1 x za 2 roky	pedagogické prac. (zápis ped.rady) pedagogické prac. (tiskopis)
TVP	rozhovor, diskuse, pedagog.rada (sebe)hodnocení, analýza	průběžně 1 x za rok	pedagogické prac. (zápis ped.rady) pedagogické prac. (tiskopis)
PEDAGOGOVÉ	rozhovory, diskuse, pozorování hospitace orientační vstupy	průběžně 1 x za rok (u nových ped. častěji) 1 x za 2 měsíce	pedagogické prac.(vzájemně, ústně) ředitelka (tiskopis) ředitelka (tiskopis)
DĚTI	hodnocení dětí diagnostika dětí sebehodnocení ped. práce	denně průběžně 1 x týdně 1 x za rok	pedagogické prac. (ústně,lístečky) pedag. prac.,,Diagnostické listy“ pedag. prac „Hodnotící list“ pedag. prac (tiskopis)
PRŮBĚH VZDĚLÁVÁNÍ	pozorování, rozhovory hospitace, rozbor rozhovor, diskuse, pedagog. rada	průběžně 1 x za rok (u nových ped. častěji) na pedagogické radě	pedagogické prac. (ústně, „Hodn. list“) ředitelka (tiskopis) pedagogické prac. (zápis ped.rady)
VÝSLEDKY VZDĚL.	pozorování, rozhovory, hospitace, orientační vstupy, pedagog.rady hodnocení, sebehodnocení, analýza	průběžně, na pedagogické radě 1 x za rok	pedagogické prac. (zápis ped.rady) pedagogické prac.(tiskopis)
INTEGROVANÉ BLOKY	rozbor, sebehodnocení, analýza diskuse, pedagog. rada hodnocení, analýza	1 x týdně nebo po ukončení bloku na pedagogické radě 1 x za 2 roky	pedagogické prac. „Hodnotící list“ pedagogické prac.- zápis ped. rady pedagogické prac. (tiskopis)

OBLAST (co) PODMÍNKY	METODY (jak)	ČETNOST (kdy)	ODPOVĚDNOST (kdo)
MATERIÁLNÍ	pozorování, diskuse, hodnocení pozorování, diskuse, analýza prověrka BOZP	průběžně 1 x za rok 1 x za rok	pedagogické prac. (ústně, zápis ped.rady) všechny pracovníce(tiskopis) ředitelka a M.Plecháček
ŽIVOTOSPRAVA	pozorování, diskuse, hodnocení pozorování, diskuse, analýza hodnocení, analýza	průběžně 1 x za rok 1 x za rok	pedag.prac.(ústně, zápis ped.rady) všechny prac.(zápis ped.rady) všechny pracovníce (tiskopis)
PSYCHOSOCIÁLNÍ	rozhovory, diskuse, pozorování hospitace orientační vstupy hodnocení a analýza	průběžně 1 x za rok (u nových ped. častěji) 1 x za 2 měsíce 1 x za rok	pedag.prac.(vzájemně, ústně ředitelka (tiskopis) ředitelka (tiskopis) ped.pracovnice(tiskopis)
ORGANIZAČNÍ	hospitace pozorování, diskuse, hodnocení (sebe)hodnocení hodnocení, analýza	1 x za rok (u nových ped. častěji) průběžně 1 x týdně 1 x za rok	ředitelka (tiskopis) pedag.prac. (ústně) pedag.prac „Hodnotící list“ ped.pracovnice(tiskopis)
SPOLUPRÁCE S RODIČI	indiv. rozhovory, analýza třídní schůzky dotazníky – zpětná vazba	1 x za rok 1 x za rok 1 x za 3 roky	pedag.prac. (tiskopis) ředitelka (zápis) rodiče-pak ředitelka-pak pedagog. a zpět rodiče(vyhodnocený dotazník)
ŘÍZENÍ MŠ	pozorování, diskuse, hodnocení pozorování, diskuse, analýza	průběžně 1 x za rok	všechny pracovníce (ústně, zápis ped.rady) všechny pracovníce(tiskopis)
PERSONÁLNÍ A PEDAG.	hodnocení, analytika rozhovory, hospitace, orient.vstupy	1 x ročně průběžně	pedag.prac.(tiskopis) pedag.prac.(zápis ped.rady)

